تل افغان

www.talafghan.com

خپلواکه ، ناپیلي ، ټولنيزه او فرهنګي وېب پاڼه

انجنير عبدالقادر مسعود

دستر نوميالي ، وياړلي، فرهنگي، ادبي، سياسي او مبارز شخصيت خوشحال خان بابا په هكله يو څو خبرې

اروابناد خوشحال خان خټک دشهباز خان زوی د پښتنود يوې قبيلې (خټکو) مشر او سردار ، د يحيی خان لمسی دملک اکوړه کړوسی و.

دی دپښتو ژبې د ادبي، فرهنګي شخصيت په توګه يو لوی او وتلی ليکوال پياوړی او غښتلی شاعر او دتورې او مېړانې اتل و.

دی دخټکو په يوه لويه او درنه کورنۍ کې په (۱۰۲۲) هجری قمری کال کې په (سرای) نومي ځای کې زيږېدلی او د اټک دمست او ځپاند سيند په غاړه لوی شوی دی.

خوشحال خان خټک په يوه شتمنه کورنۍ کې زيږيدلی او روزل شوی و، پلار او نيکه يې تر ملک اکوړه پورې ټول خانان او قومي مشران وو، او د هندوستان د مغولي دولت په خوښه ملک اکوړه د ورېښمو د تاريخي لارې ساتندوی و چې وروسته د شهباز خان له مرګه داچاره دخوشحال خان په برخه شوه.

خوشحال خان خټک تر شل کلنۍ پورې ډېر کتابونه ولوستل، د ده دشعرويلو سرشار استعداد هم دا باسين په څېر په څپو راغی او دزياتې پوهې خاوند شو او هم يې په شل کلنۍ کې په شعر ويلو پيل وکړ.

دی په پښتو او پارسی ژبو ښه او اوچت شعرونه لري ، عربی، پارسي او هندکو ژبې يې ډيرې ښې زده کړې وې . ده د پښتو نثر، د شعر له رنګه راوويست او د محاورې رنګ ته يې نږدې کړ. دده په شعر او نثر کې دپښتنولۍ

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

احساس پروت دی، نو په دې لحاظ کولای شو ووایوچې دی مستحق د استادۍ او مشرۍ دی، اودپښتوژبې پیاوړی نثر لیکونکی، وتلی لیکوال، پوخ شاعر، مورخ، څېړونکی او نامتو مولف ګڼل کیږي.

ښاغلی محمدکاظم آهنګ چې یو ادبي ،فرهنګي څېره او د افغانستان دمجلې مدیر و، د خوشحال خان خټک دادبي او فرهنګي شخصیت په هکله په خپله یوه لیکنه کې داسې وايي:

((خوشحال خان خټک ، ادیب نامور، مرد آزاده وشاعر خوش کلام نه تنها در زبان پښتو داد سخن داده ومکتب جدیدی در شعر بنیان گذاشته است بلکه در زبان دری نیز سخن آفرینی ها نموده است.))

په همدې لیکنه کې په بل ځای کې دخوشحال خان د خواږه او په زړه پورې کلام حکمت او پوهه داسې ستايي.

((مختصر اینکه تشبیهات لطیف، کنایات نغز، کلمات زیبا، اسلوب روان وساده توام با عمق و پختګی در اشعار دری خوشحال خان خټک موجود است. که این موضوع وقوف و رسایی اورا منحیث شاعری در زبان غیر از زبان اصلی او ثابت میسازد والبته باید گفته شود که رسایی او مثلیکه خودش میگوید مانندزبان اصلی او نیست ولی با آنهم کلام دری او با لطافت ها و نازک خیالی های ادبی آمیخته بوده در کلام خود ظرافتهای ماهرانه شعری و ادبی را بکار برده است.))

دخوشحال خان خټک د ژونداو آثارو دقیقه څېړنه او مطالعه د ډېر وخت غوښتنه کوي. زه غواړم چې په ډېر لنډیز سره د ده قلمي لیکنې او کتابونه چې خپاره شوي دي معرفی کړم.

مستېر راورټي نامتو ختیځ پوه د ده آثار له(۲۵۰) څخه هم زیات بولي.دده مشهور آثار دا دي:

- کلیات : په دې کتاب کې نږدې(۴۰) زره بیتونه ځای پر ځای شوي دي.
- دستار نامه: چې دملي افغاني احساس داغېز لاندې لیکل شوې ده .
- عیار دانش: دانور سهیلی پښتوژباړه ده.
- فضل نامه: په دی کتاب کې ددیني او فقهي مسایلو په هکله څېړنې شوې دي.
- طب نامه : په دې اثر کې دصحت او روغتیایي مسایلو په اړه څېړنې شوې دي اودمختلفو ناروغۍ لپاره پکې ډېر ښه دارو او درمل ښودل شوي دي.
- سوات نامه:په دی اثر کې د سوات جغرافیوي، اقتصادي، سیاسي، کلتوري او ادبي حالات بیان شوي دي.
- باز نامه: په دی اثر کې دښکار په اړه یو لړمالومات راغونډشوي دي.
- فرخ نامه: په دی اثر کې د توري، میرانې اوقلم بحثونه شوي دي.
- فراق نامه: په دی اثرکې دخوشحال خان هغه شعرونه چې ده په جیل کې لیکلی دي ځای په ځای شوي دي.
- اخلاق نامه: په دی اثر کې داخلاقو او انساني سلوک په باب مالومات وړاندی شو ي .
- آینه: په دی کتاب کې د فقهي افکارپه هکله مالومات بیان شوي دي.
- دخوشحال رباعیات: په دې اثر کې په زړه پورې څلوریزې را غونډې شوې دي.
- تفسیر سوره یوسف:
- پښتوهدایه: دا اثر له عربی ژبې څخه ژباړل شوی دی.
- زنځیرۍ: دا اثر د لیکدود په اړه لیکل شوی دی.
- ریاض الحقیقت:دا دنثر کتاب دی په دی کتاب کې د پرهیز ګارۍ په هکله مالومات راغونډ شوي دي.

داهغه آثار دي چې معلوم ، مشهوراو په لاس راغلي دي، خو په سلګونو نور آثار يې هم شته چې ورک شوي دي. که چیرې د خوشحال خان خټک آثار په دقیقه توګه ولولو څرګندیږي چې دی د خپل وخت د مروجو علومو لکه: فلسفه، منطق، حکمت،طب ، تفسیر، فقه، حدیث ، معاني، عروض، بیان......اوداسی نورو علومو سره بلد و .

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

هغه خدمتونه چې خوشحال خان ختک دپښتو ژبې او ادب ته کړي دي ساری نه لري او د ده نوم دتل له پاره زموږ دپښتوادبیاتود تاریخ په آسمان کې روښانه اوځلیدونکی دی.

دده دآثارو څېړنه او د ده ادبي ، فرهنګي او ملي شخصیت دهېواد په محدوده کې محدودنه دی پاتې شوی، په نړۍ کې دلویو پوهانو اوپوهنیزومرکزونوله خوا دیو علمي ،ادبي، تاریخي اوسیاسي مشرپه توګه ستایلی او منلی شوی دی. ده دیوستر مفکر، مولف، عالم، فاضل، محقق، مورخ، لوی شاعر اوادیب په توګه پوره شهرت ګټلی دی. دده دژوند، ملي ـ فرهنګي شخصیت او آثارو په هکله ډېرې لیکنې شوې دي ، د هېواد اوباندنیولیکوالانواو څېړونکوخپلې علمي څېړنې ورباندې کړې دي.دنړۍ ډېرو پوهانو دده آثارلوستي اوژباړلي دي.

زموږ دهېواد ځلیدونکوستورو لکه : پوهاند عبدالشکور رشاد، پوهاندصدیق الله رشتین ، پوهاندعبدالحی حبیبي، استاد ګل پاچا الفت، امیر حمزه شینواری او داسې نورو وتلیواو نامتو پوهانواو لیکوالانو د ده په هکله کتابونه او مقالی لیکلي دي. دی د یو لوی مبتکر شاعر ، دیو ملي لیډر په حیث، اوملي اتل،اوبشر دوست انسان په څېر نه یوازې په هېواد کې دننه، بلکې په سیمه او نړۍ کې هم د لویدیځو او ختیځوپوهانو او لیکوالانو له خوا پېژندل شوی دی.

دده په هکله جارج مارګنسټرن، سراولف کایرو، پروفیسور میکنیزي، مشهور ختیځ پوه راورټي، ډامسټېټر، ګرکیسیون، بیډولوف، ډاکتر کریسن، روسي ختیځ پوه او افغان پوه اسلانوف، نیکولای دوریانکوف، سونخیف لولف، پادري هیوز، ډورن ، الفنستن او داسې نورو پوهانو او ختیځ پیژندونکو هم ډېرې مقالې لیکلې دي او څېړنې یې پرې کړې دي.

لنډه داچې دخوشحال خان آثار اود ده دلوی ادبي او اتل شخصیت پېژندنه په انګلیسي، روسي، ډنمارکي، هندي، اردواو دري ژبو ژباړل شوي او خپاره شوي دي.

خوشحال خان ختک دهېواد دیوغوره نومیالي شخصیت په توګه تل د خپل هېواد او ولس د آزادی، دپښتنودیووالي،افغاني اتحاداو اتفاق، دتورې اومېړانې سره ډېره مینه درلوده او د انسانیت او انساني کرامت احترام یې کاوه او د ده په غزلیاتو، قصیدو، رباعیاتواو نورو متفرقه آثارو کې دانسان او انسانیت په هکله ډېر شیان لیکل شوي دي او تل یې هڅه کړې چې هېوادوال یې هوسا، بسیا ،آباداو آزاد ژوند ولري . دی د انساني غوره صفتونو خاوند، یو درویش صفته انسان او د درویشانو او قلندرانو خصوصیات لرل او یوسخاوت مند انسان و. لکه چې وایي:

نیستي هستي ده که ته پوهېږې
لویي پستي ده که ته پوهېږې
بده تر هر څه په دا جهان کې
خود پرستي ده که ته پوهېږې

===============

وګړي واړه کاروانه خپل کا
مردان هغه دي چې کار د بل کا

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

څوک چې آرام ګټي د نېکو نام ګټي
د خوږو زړونو دارو به تل کا

بیا وایي:

سخاوت مې د تقلید په رسم نه دی
زه له ځایه د سخي بابا پسر یم
د حاتم غوندې مې خېل و حشم نشته
په عطا کې له حاتمه برابر یم

دی د تورې ، مړانې ، شرافت، راستۍ، تقوا ، لوړتیا او پوهنې ځلانده او روښانه ستوری و لکه چې وایي:

په جهان د ننګیالي دي دا دوه کاره
یا به وخوري ککرۍ یا به کامران شي

بیا وایي:

څو وانخلی له غلیمه انتقام
مرد نه خوب کا نه خوراک کا نه ارام

================

یا عاشق شه ، یا شهید
چې یادېږې په بدلو په سندرو

او بیا وایي:

درست دیوان مې لکه باغ د علم ګنج دی
پکې شته هر راز ګلونه هر نهال

================

ډېردي کتابونه مشتمل په ډېرشو حرفو
کل واړه که ګورې له الفه دی زوولي

دهندوستان دمغلو مقتدر او سرکښه دولت هر وخت دپښتنو د استعمالولو او اسارت په لاره کې له زر،زوراو زاریو نه نیولې بیاتر دسایسوپورې له هر ډول وسایلونه په ډېر مهارت او عالي شکل کاراخیست . کله چې شاه جهان په ناروغۍ اخته او بیا مړشو وروسته د ده له مرګه د ده زوی اورنګزیب په قدرت ورسېد . کله چې اورنګزیب خپل

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

حکومت کلک کړ نو ورته معلومه وه ، چې خوشحال خان دیو توریالي سرباز په توګه ده ته سر نه ټیټوي او دده دوست نه شي کیدای . اورنګ زیب د خوشحال خان سره تماس ونیو او ده ته یې وویل : ستا کورنۍ ،ستاپلار او نیکونه ټول خانان او قومي مشران وو ،او ستاپلار زماپه دربارکې ډیر قدر او عزت درلود ، خو پام کوه چې پښتانه دمغلو په مقابل کې سر در خخه پورته نکړي.
مګر خوشحال خان هغه عشق او احساس چې د خپل هیواد ، پښتنو او ولس سره درلود ، د ده خبرې ته غوږ و نه نیو .
خو دوخت په تېرېدوسره دخوشحال خان محبوبیت په خپله قبیله کې زیاتېده اوروابط او تماسونه یې د نورو پښتنو سره لاپیاوړي کېدل او له دوی سره یې اړیکې ټینګې ساتلې وې. دی د دوی په فرهنګي، کلتوري ، اجتماعي او سیاسي خصوصیاتو ، ارتباطاتو ، دودونو ، لهجو،عادتونو، متلونو او اصطلاحاتو باندې آشنا و .
له همدې کبله ده د خپلو مطالعاتو او څېړنو په اساس د پښتنو د تېر تاریخ په تیره بیا په هند کې د افغانانو له سیاسي کارنامو سره ځان پوره بلد کړی و .
دا ښکاره وه چې اورنګ زیب خوشحال خان خټک د یوه نه پخلا کېدونکي دشمن په توګه پیژندلی و، او د ده ظالم حکومت د خوشحال غوندې شخصیت نه شو منلی . نو هغه و چې اورنګ زیب د مغولي دولت د زمامدارانو په مشوره خوشحال خان په نامردانه ډول ګرفتار او وروسته له څو میاشتو دی یې د هند د (رنتبور) په جیل کې بندي کړ.دی څلور کاله بندي و. اوده په دغه جېل کې زیات آثار لکه فراق نامه او داسې نور هم ولیکل
.
دا بند د خوشحال خان په ژوندکې داسې یوه حادثه وه چې دی دمغلومرکزي حکومت له استعماري ماهیت اودهندوستان د خلکو له عام خصوصیاتو سره نور هم بلدشواو ده په خپل سیاسي افکارو کې مکمل بدلون راوست او ده خپله لاره په شعوري ډول وټاکله او د مغلو په ضد یې توره پورته کړه اوداسی یې وویل:

پس له بنده دی دا عزم
د خوشحال د خاطر جزم
یا نیولی مخ مکې ته
یا مغلو سره رزم

او رښتیا هم له بنده وروسته تر مرګه پورې خوشحال خان د مغلو سره پخلا نه شو اوخپلې مبارزې ته یې د اورنګ زیب پاچا په مقابل کې دوام ورکړ.
خوشحال د خټکو خان د یوسفزیو سره جوړه وکړه اوخپله توره یې یوازې دخټکوقبیلې لپاره نه بلکې د ټول افغان لپاره راوایستله. لکه چې وایي:

که توفیق داتفاق پښتانه مومي
زوړ خوشحال به دوباره شي په دا ځوان

بیا وایي:

چې درست ګلزار دی د اتفاق دی
چې درست خار زار دی ګنده نفاق دی

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

د ده ننګ او غيرت، وطني عشق او احساسات او انقلابي طبيعت ښيي ووهلې، دهند د مغولي حکومت د غور ځولو لپاره يې دافغان د ننګ توره پر ملا کړه او په لوړ غږ يې وويل:

د افغان په ننګ مې وتړله توره
ننګيالی دزمانې خوشحال ختک يم

يا وايي:

لا تر اوسه په لرزه پرېوزي له کټه
چا چې ما سره وهلی سر په سنګ دی

په رښتيا چې دی يو توريالی اوزړوراو دتورې اوعمل قهرمان دوطن په غم غمجن او د پښتو په درد دردمن او يو لوی، پياوړی اوملي شاعر و.

ده نه يوازې په توره او مېړانه کې يو کلک عزم اولوړ همت درلود، بلکې د شعر او شاعری بازاريې هم تودساتلی و. دخوشحال قلم خوشحال خان ته ابدي ژوندورپه برخه کړ. کولای شو ووايو چې دپښتو ژبه او ادب ځکه بختور دی، چې دخوشحال خان په څېرنامتواومفکر انسان يې پخپله غيږ کې وروسته له پيررونښان ځخه وروزه. دا ستراديب ، ليکوال او پياوړی شاعر نه يوازې په خپل کړکېچن ژوندکې د تورې او ميړانې غږ پورته کړ، بلکې په ادبي او فرهنګي ډګر کې په هيواد کې د ننه او بهرد توری اوقلم د خاوند په توګه پيژندل شوی او ستايل شوی دی. د خوشحال خان په څېر ستر شخصيتونه په نړی کې ډېر کم پيدا کيږي چې هم شاعر، هم ليکوال ، هم څيړونکی، هم مفکر اومولف، هم ژباړونکی، هم سياسي ليډر دخپلو خلکواو دميړانې او تورې خاوند وي.

ده د تورې شرافت او حيثيت او د قلم فضيلت په ډېر شهامت او مېړانې تر پايه پورې وساته. د ده آثار او اشعار د پښتو ادب په آسمان کې ډېر ځلانده او نه ورکېدونکی ستوری دی. ده په خپلو آثاروکې خپل ولس ته مېړانه، ټينګ عزم، غيرت، لوړ همت،سربښندنې، شجاعت ، ننګ، وفاداري، صميميت، دوستي، سپن ويل، عدالت،انصاف، وطن پرستي، ملي اتحاد، يووالی، کاراوزيار، اسلامي مقدساتوته احترام کول ،کلتور، اخلاق ، تربيه او داسې نور ډېر صفات او عالي مفاهيم ورښودلي دي.

ده له تصوفي او اخلاقي اړخ ځخه را نيولې تر عشقي، حماسي، اجتماعي،فلسفي، جنګي، او د وطن د محبت اومينې تر کچه پورې په خپلو اشعاروکې د دغو اجتماعي خصوصياتواواوصافو او عالي افکارو انعکاس د شعر په لباس کې نغښتی دی ، او د هر چا په ذوق برابر شعرونه يې ويلي دي. د ده اشعار د عواطفو او پاکو، سپيڅلو احساساتو هينداره ده او دخپل ادب په بڼ کې يې رنګارنګ ګلان کرلي دي.

(اقبال لاهوری) چې يو پيژندل شوی شاعر دی دخوشحال خان ختک د پوهې اوحکمت زړورتيا ،مېړانې ، سپين ويل او ټينګ عزم په هکله داسې وايي:

آن حکيم ملت افغانيان
آن طبيب علت افغانيان
راز قومی ديد و بې باکانه گفت
حرف حق با شوخي رندانه گفت

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

خوش سرود آن شاعر افغان شناس
آن چه بیند باز گوید بې هراس

دی د پښتو ادب یو ملي شاعر،مولف اومفکر، څېړونکی ، ژباړونکی اودننګ د ډګر قهرمان دی.دی نه یوازې په هېواد کې د ننه بلکې په نوره نړۍ کې هم شهرت لري اود یورپ خلکو ورته دیو ملي ،قومي لوی شاعر اولیکوال خطاب ورکړی دی.
د دی ستر شاعر ، نامتو پهلوان ، دتورې او قلم اتل او پیاوړې زعیم آثارو په هکله ژور علمي اومختلف مطالعات او څیړنې شوې دي.
د خوشحال خان خټک دستار نامه یومشهور منثور اثر دی، چې د ملي افغاني جذباتو او احساساتو دتاثیر لاندې لیکل شوی دی.
دستار نامه یو سیاسي او تربیوي کتاب دی ، خوشحال خان خټک د دې کتاب په هکله لیکلي دي : (شل) هنره (شل) خصلته چې اختیار شوي دي په دوه بابه کې به واضح شی:
اول په کې د ځان پیژند ګلوي ده. بیا ورپسې هنر دعلم دی بیا ورپسې نورکسبونه فنونه حرفتونه دي.
د دستار نامې په باب ښاغلي سمندر خان سمندر دکتاب په مقدمه کې لیکلي دي : ((دخوشحال دستار نامه په حقیقت کې د عزت، حرمت او سرېتوب درنه پګړۍ ده . که څوک د دستارنامې په معیاردغه شل هنره او شل خصلته نه لري نو دقام دمشرۍ د دستار ترلو قابل نه دی.))
خوشحال خان خټک په دی کتاب کې د پښتون ولس ، ولس ویښول ،د دوی عیبونه وربښودل او دوی په شعوري لحاظ د وطن، استقلال،خپلواکۍ دمینې سره آشنا کول او د قومي مشرۍ او سیاسي پوهې او ملي احساساتو، وطن دوستۍ اوملت پرورۍ مختلف اړخونه تشریح کړی دی. دی غواړي چې وښیي لارښوونکی او نمونه پښتون باید څنګه وي.نن ورځ دنړۍ سیاست پوهان دیوخپلواکه دولت سیاسي رهبرۍ ته ډېر اهمیت ورکوي.ځکه چې دیو ټولنې مشردهغې ټولنې داستقلال ،خپلواکۍ اودخلکولارښوونکی دی. خوشحال خان د واقعي مشرانو په هکله ډیرې خبرې لري اووایي:

چې د ستار ترې هزار دي
د دستار سرې په شمار دي

خوشحال په دې بیت کې پګړۍ، خولۍ او تاج دیوانسان دسرېتوب مقام،غوره اخلاقو، عاداتو، کلتور اوفرهنګ سمبول ګڼي او وایي: دستار هغه څوک باید په سر کړي چې قابلیت یې ولري. دا یوه په زړه پورۍ نصیحت نامه ده لوستل یې هرچا ته په کار دي.
د خوشحال دپیژندلو او آثارو په باب دومره مقالې او کتابونه چاپ شوي دي چې پای نه لري.
د دغې لیکنې په آخر کې ویلای شم خوشحال خان دپښتو د ادب په تاریخ کې هغه لوی ملي ،سیاسي،علمي ، ادبي اونامتوتوریالی شخصیت دی چې له مرینې نه وروسته یې په ټوله پښتونخوا کې ساری پیدا نه شو . دی وایي:

دخوشحال قدر که اوس په هیچا نشته
پس له مرګه به یې یاد کا ډېر عالم

خوشحال خان په ژوند کې وصیت کړی و چې ما په داسې ځای کې ښخ کړئ چې دمغلو د اسونو پښو ګردونه زما په قبر رانشي.

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

د دی قهرمان او دتورې او قلم سردار دا وصيت هم پوره شو.
دغه لوی شاعر اومتفکرعالم او دميړانې اوتورې اتل په (۷۸) کلنۍ په (۱۱۰۰)کال کې له دې فاني دنياڅخه سترګې پټې کړې.
زه هم دهغه لوی ملي ، ادبي،فرهنګي اوعلمي شخصيت ته ددرناوي او ژور عقيدت سر ټيټوم او له لوی څښتن څخه هغه ته جنتونه غواړم. روح دې ښاد وي.

ستا دښايست ګلونه ډېر دي
څولۍ مې تنګه زه به کوم کوم ټولومه

په ډير درنښت
په پای کې ستاسو پام دخوشحال خان بابا څو عشقي، حماسي، ټولنيزو،فسفي ،وطني، تصوفي، او اخلاقي شعرونو ته راګرځوم.

غزل

که مسجد ګورې که دير
واړه ديو دی نه شته غير
يو می بيا موندپه هر څه کې
چې می وکړه د زړه سير
هغه ځای په سير ګرزم
چې ترې نه رسيږی طير
خوشحال يو وينې خوشحال دی
ورنه ورک دی غير و زير

غزل

لاله در موسم بهار بود
عيش با روی ګلعزار بود
با رخ و زلف او سرو کارم
در شب و روز روزګار بود
آهوی چشم تو چه آهويست
که در آن شير نر شکار بود

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

رخ تو همچو نو شگفته گلیست
عندلیبان او هزار بود
قد تو در میان دیده ما
همچنان سرو جویبار بود
وقت آن خوش که بعد هجرانت
یا ر همچون تو در کنار بود
قصه درد ما چه میپرسی
حالم از چهره آشکار بود
همچو خوشحال عاشق رخ تو
نیست ممکن که در دیار بود

غزل

نو بهار و می معشوقه و جام است اینجا
زهد و پرهیز و درع را چه مقام است اینجا
قصه کوتاه که در مذهب ما ای صوفی
غیر می هر چه بودجمله حرام است اینجا
یارب آن مغبچه را هیچ گزندی مرسان
که برویش نگران خاص و عام است اینجا
پیشم از مشک ختا دم مزن ای مشک فروش
که پر از نگهت آن زلف مشام است اینجا
شاه من تند مران رخش که بس مردم شهر
بهر نظاره تو بر درو بام است اینجا
می نوازد می خوش لحن به جادوی نفس
آهوی کوه و بیابان همه آرام است اینجا

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

غزل

لبت از آب حیوان آب برده
رخت نور از رخ مهتاب برده
ندانم در دوچشم او چه جادوست
که از چشمان عاشق خواب برده
به تاب زلف و پیچ جعد مشکین
صبوری از دل بیتاب برده
گر آن بت را چو محراب است ابرو
منم چون سجده در محراب برده
بعارض دل به چشمان دین بلب روح
سلامت را همه اسباب برده
نه تنها دل ز خوشحال ختک برد
که زهد از دست شیخ و شاب برده

غزل

چې مې ولیدې دا تورې سترګې ستا
زه به نه کړم هېرې نورې سترګې ستا
یا د باز یا د طاوس یا د شاهین دي
یا د تور هوسي که ګورې سترګې ستا
لکه وژغورې کبلی په سنبل زار کې
د خواره اوربل تر سیورې سترګې ستا
لکه پټ سواره د جنګ نېزې په غاړه
دا اوزده باڼه پرې پورې سترګې ستا
چې دې هسې و هر در و ته ولاړ کړ
د عاش دی اور په کورې سترګې ستا
لکه خوک په میو مست شي هسې مست شي
زه چې ووینم میخورې سترګې ستا

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

چې دې غوښت هغه دیدن دی ورته گوره
که خوشحال نه دي کورې سترگې ستا

غزل

عجایب سینگار یې وکړ بیا بلا کا
د چشمانو په کاته د زړونو غلا کا
معشوقې ته چې یې هومره حُسن ورکړ
دا په دا چې د عاشق خونه تالا کا
په هر ځای چې ځو محبوبې سره کېني
هغه ځای مې تر جنت ښایسته لا کا
دوه مین که سره هر ځو، مرور وي
خپله مینه یې بیا زر سره پخلا کا
تور باڼه یې تور توبري په زړه ځرخیږي
که راپورته محبوبا سترگې شهلا کا
ځو د شاه په، ښکلي مخ باندې خالونه
ما به هم په هومره داغه مبتلا کا
همگي یې ستا له مخه گفتگوی شي
چې دردمند وبله ټول شي مشغولا کا
په ځیر ځیر یې مخ ته مه گوره خوشاله!
په خاطر به دې د اور لمبې والا کا

غزل

که زه نه وای عشق به تالره بلل ځوک
په پالنگ به دې دا هسې درختل ځوک
واړه عشق دی چې یې سر راته گیاه کړ
گنه! زه په ځان مین، د سر ښندل ځوک
چې پتنگ ته روښنایي د ځراغ ښکاره شي

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

نور له څراغه نه يې غواړي جار وتل څوک
بدرګه که محبت راسره نه واى
يک تنها به په خونخوارو لارو تلل څوک
ددې ميو پيالې ډېرو دي اخيستې
ولې ما غوندې به نه وي لايعقل څوک
د زنخ په چاه دې بند د شونډو مست وي
روغ هوښيار به په کوهي کې پرېوتل څوک
ته پخپله راته ووايې چې وايه!
ګنه! زه، د مينې راز ښکاره ويل څوک
ته مې وژنه د قصاص انديښنه مه کړه!
د خپل خون په تور به ونيسم يو بل څوک
ښه خو دا چې د چا نوم په کې ياديږي
په فاني دونيا به نه وي ژوندى تل څوک
تا پخپله سپينګ خوله خوشال ته ورکړه
ګنه دى، دا هسې شونډې ښکلول څوک

غزل

مرد هغه چې همت ناک، برکت ناک
له عالمه سره خوږ په زيست و ژواک
مخ يې مخ، قول يې قول، عهد يې عهد
نه دروغ، نه يې فريب، نه تش تپاک
لږ ويل ډېر يې کول په خاموشۍ کې
د غونچې غوندې خله ډکه، سينه چاک
چې خبره د پستۍ، د بلندۍ شي
په لويۍ لکه آسمان، په پستۍ خاک
په تمکين کې لکه سبر، په سخا کې
په هر لور خانګې زنګورې لکه تاک
لکه ګل شګفته روى تازه په باغ کې

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

همېشه د ښو بلبلو پرې بلغاک
چې دا هسې ښه ويل کا زه حيران يم
چې خوشال راوړ له کومه دا ادراک

غزل

زه چې هسې په تعجيل او په شتـاب ځم
خرابات لره په هيلـــه د شـــراب ځم
د ساقي د لاسه مـــى چې تتــاول کړم
بيا په بيارته به بېخوده مست خـــراب ځم
د ساقـــي د مـــخ جذبـــــه مې مـــخ ته بـولي
چې دا هسې ميکـــدې ته په ترتــاب ځم
درد د درد مـــې يـــــې له خمــه دى نوشـــــلى
اوس په هيـلـه په اميـــد د مى نـــاب ځم
چې مې نه شي بله يو سر بل سر ستـــــرگې
له جهـــــانه مخ پوښـــــلى په نقـــــاب ځم
له دوو سترگو مې روان د اوښکو سيند شو
د دې سيند دپاسه زه لکه حبـــــاب ځم
خوب وخور مې له خاطره فرامـــوش دى
دجمال په خيال يې درسته شپه په خواب ځم
د محبـوبې د جمــــــال شغلـــــې اتـــش دي
زه خوشحـــــال يې له ليدلو زړه کباب ځـــم

غزل

بيا رباب د مغني ښه سرايت کا
په نغمه کې نوى نوى حکايت کا
شيخ دې کونج د صومعې زه به گلگشت کړم
د بهار گلونه ماته هدايت کا

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

گدایانو لره غم د ګېډې ډېر دی
بادشاهان دې غم د ملک او ولایت کا
د وفا مهر، کرم به يې لا څه وي؟
په جفا کې چې دا هومره عنايت کا
په ماڼې يې هم خوشحال شم هم دلګير شم
لکه څوک چې له شکر و شکايت کا
دا زما د بخت اثر نه دی نو څه دی
له رقيبه چې شکوه په دا غايت کا
په دا ښهر کې خرګند شراب خرخيږي
محتسب د باده نوشو رعايت کا
که د ښکليو د ديدن مينه ګناه ده
سکه خوشال ختک درست عمر جنايت کا

غزل

زه هم چېرې فرزانه وم، فرزانه يم لا تر اوسه
تل بېخوده دېوانه وم، دېوانه يم لا تر اوسه
جدايي نشته وصال دی، ځنې بعد هم خيال دی
له هغه چې همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
چې راغلی په جهان يم، خبر شوی پخپل ځان يم
د رازونو خزانه وم، خزانه يم لا تر اوسه
په عالم زما خبرې ، خلک کا په نژدې لرې
په وګړي افسانه وم، افسانه يم لا تر اوسه
چې د مخ پلو يې وا شو، يو مشال و چې نوا شو
هغه دم پرې پورانه وم، پروانه يم لا تر اوسه
ناوکي يې د مژګان دي، چې بلا زما د ځان دي
ورته عمر نښانه وم، نښانه يم لا تر اوسه
چې يې ځان سره اشنا کړم، له هر چا يې شاپه شا کړم

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

له عالمه بېگانه وم، بېگانه یم لا تر اوسه
هغه بحر چې محیط دی، په افراط او په تفریط کې
د، غه بهر دُر دانه وم ، دُر دانه یم لا تر اوسه
هغه شان له خپله یاره، بې وکیله بې ریباره
زه خوشال چې یګانه وم، یګانه یم لا تر اوسه

غزل

څو په باغ کې لا یو ګل د نوبهار شته
د بلبلو، د توتیانو پرې چغار شته
نن دې غم له مانه ځان ساتي که ښه کا
چې په سیل د بهار راسره یار شته
چې له یاره سره مست، د ګلو ګشت کړم
محتسب که رانژدې شي پېزار شته
شیخ ملا دې زما غم په بهار نه خوري
چې رباب او سرېندې غوندې غمخوار شته
نه به زه د میو جام کېږدم له لاسه
نه زما له پارسایۍ سره کار شته
ما و خپلې پارسایۍ ته رخصت ورکړ
په دا نورو پارسایانو مې اوس ډار شته
ساقي! بیا زما د ښهر خبر واخله!
لا یو څو په کوڅو پاتې پرهېز ګار شته
ګل و مل، ساز و سرود، ساقي سرې سترګې
لا به ډېر عالم رسوا کا چې دا چار شته
چې په هر پیاله عقل له ما زدویي
د ساقي منت راباندې په بار بار شته
د ګلونو په موسم کې خوار هغه دی
چې یې نه پیاله په لاس نه یې نګار شته

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com

نن هغه شاه جهان د زمانې دی
چې دسته يې د ګلونو په دستار شته
چې نا اهل په غفلت ورباندې نه ځي
ځکه وصل د هر ګل په خنګ کې خار شته
د بهار زيبا ګلونه سوداګر دي
لخلخه به ځنې پيري چې خريدار شته
نن خوشاله! د زړه داد د عشرت ورکړه
دا ځو ورځې غنيمت دی ځو ګلزار شته

غزل

ما د ښکليو ننداره کړه ، زاهد ننګ کړ
ښه خو دا چې خدای دی هم زما په رنګ کړ
هغه وخت چې را په ياد شي ډېر خوشحال شم
چې به ما درته دعا کړه ، تا به جنګ کړ
زما زړه يې په قلاب د زلفو يووړ
ورسره يې اوده کړی په پالنګ کړ
که ژوندی نه شي له مرګه ، عمر يې شوم دی
چې په خاک يې د پايلو باندې شرنګ کړ
کښلی مخ يې لکه څراغ هسې بليږي
خوار عاشق يې په دا څراغ باندې پتنګ کړ
ملنګان يې د دربار درويزه مومي
ما هم ځکه ځان د يار د ور ملنګ کړ
ته له ځايه هسې نه وې دا څه حال دی؟
چې په ما باندې دې زړه دا هسې سنګ کړ

Copyright © talafghan.com 2004-2010 All rights reserved. talafghan@gmail.com